

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Leadership Development Model for the Student Organization
Committee of Northeastern Rajabhat University

วีรวัฒน์ คำแสนพันธ์¹, ธวัชชัย ไพไธล² และไชยา ภาวะบุตร³

Weerawat Khamseenpan¹, Tawatchai Pailai², and Chaiya Pawabutra³

^{1,2,3} สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{1,2,3} Education Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

อีเมล: Weerawat.k@snru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

14 สิงหาคม 2566

1 ตุลาคม 2566

9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการองค์การนักศึกษา จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม เพื่อสำรวจภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบ

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 10 องค์ประกอบ 78 ตัวบ่งชี้
2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล
3. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, ภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the components of leadership development model of the student organization committee 2) establish and develop a model for leadership development model of the student organization committee and 3) assess the developed model. This research and development approach (R&D). The sample group consisted of 110 student organization committee. Using a questionnaire to survey the leadership of the student organization committee which had a reliability value of 0.94, an expert interview form, and form assessment.

The findings were as follows:

1. The components of the student organization committee northeastern Rajabhat university leadership involved 10 components with 78 indicators
2. The leadership competency development model of the student organization committee northeastern Rajabhat university included; 1) principles 2) objectives 3) contents 4) development processes 5) learning materials and 6) measurement and evaluation.
3. The leadership competency development model of the student organization committee northeastern Rajabhat university were highly suitable, feasible, and beneficial.

Keyword: Development Model, Leadership Student Organization Committee

บทนำ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (คำว่า “กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม” เปลี่ยนโดยมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562) ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 7 กล่าวว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ในมาตรา 8(4) กล่าวว่า การเรียนรู้และเสริม ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกรักประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของ

ส่วนรวม มาตรา 10 ว่าด้วยเรื่องการแบ่งส่วนราชการ วรรค 4 สถาบัน สำนัก ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้อำนวยการ กอง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นมีฐานะเทียบเท่ากอง ซึ่งมีบทบาทตามภาระหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ เช่น กองพัฒนานักศึกษา หรือชื่ออื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยนั้นๆ กำหนดขึ้น ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2562)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำมาตรฐานกิจการนักศึกษาขึ้นเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักศึกษา สำหรับเป็นกรอบอ้างอิงในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานกิจการนักศึกษาในสมัยนั้นต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนด้านต่าง ๆ บริบทด้านอุดมศึกษา สถานการณ์และเป้าหมายการผลิตบัณฑิตได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้ภารกิจด้านกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีขอบข่ายการดำเนินงานที่กว้างขวางและมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปมาก จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนมาตรฐานกิจการนักศึกษาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของอุดมศึกษาในปัจจุบันและอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิงให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินงานกิจการนักศึกษาต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาพปัญหาของงานกิจการนักศึกษาในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ แนวปฏิบัติการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 3) เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาที่หลากหลาย นโยบายของประเทศ และความเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษาของแผนพัฒนานักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2562) ที่ได้กล่าวว่า เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยงานกองพัฒนานักศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนงานพัฒนานักศึกษาจึงได้ปรับเปลี่ยนโครงการการบริหารงานให้มีความชัดเจน นำสู่การปฏิบัติ โดยมีองค์การบริหารงานนักศึกษาและสภานักศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการจัดกิจกรรมหลัก มีบุคลากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านการเมือง กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งงานพัฒนานักศึกษา เป็นหน่วยงานดำเนินการส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย และชุมชนมุ่งฝึกฝน พัฒนานักศึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีจิตอาสาและสมานฉันท์ มีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถบูรณาการความรู้ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (รมย์รัมภา ญัฐธัญอติรุจ, 2561) ซึ่งโครงสร้างการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา แบ่งเป็นการบริหารงานในฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายแนะแนวและศิษย์เก่า ฝ่ายบริการนักศึกษา และฝ่ายกีฬาและส่งเสริม

สุภาพ (กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2561)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น ดังนามพระราชทานจากกัลลัษราชกาลที่ 9 “ราชภัฏ” หมายถึง “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” ในปีพ.ศ. 2559 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมอบหมายให้องคมนตรี พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ให้ “แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานเข้าเป้า ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาในท้องถิ่นตัวเอง” จึงมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างนักศึกษาให้เป็นวิศวกรสังคม เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยนักศึกษาต้อง 1) มีทักษะการคิดวิเคราะห์: นักคิด 2) มีทักษะการสื่อสาร: นักสื่อสาร 3) มีทักษะการประสานงาน: นักประสาน และ 4) มีทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน: นวัตกรรมชุมชน โดยการบริหารจัดการส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็คือกองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีการปฏิบัติงานประกอบด้วย 1) งานบริหารทั่วไป 2) งานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา 3) งานสวัสดิการนักศึกษาและทุนการศึกษา 4) งานแนะแนวและศิษย์เก่าสัมพันธ์ 5) งานอนามัยและสุขภาพ 6) งานพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพนักศึกษาพิการ โดยเฉพาะงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนานักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านวินัยและกิจการทหาร ด้านกีฬา ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏคือการเป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีทักษะวิชาชีพและสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2565)

ในการจัดองค์กรกิจกรรมนักศึกษา นอกจากนักศึกษาจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยแล้ว นักศึกษายังสามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรนักศึกษาที่นักศึกษาที่มีความสามารถและความสนใจ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการจัดองค์กรกิจกรรมนักศึกษาดังนี้ องค์การบริหารนักศึกษา อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การบริหารนักศึกษา มีดังต่อไปนี้ 1) บริหารกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับองค์การนักศึกษา โดยไม่ขัดต่อข้อบังคับระเบียบประกาศและหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย 2) กำหนดนโยบายรวมทั้งจัดทำโครงการและงบประมาณประจำปีขององค์การบริหารนักศึกษาเพื่อเสนอต่อสภานักศึกษา 3) ดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารนักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภานักศึกษา 4) ออกประกาศเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานภายในขององค์การบริหารนักศึกษา ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย 5) สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของสโมสรคณะและชมรม 6) ประสานงานการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารนักศึกษา คณะกรรมการประสานงานกิจกรรมนักศึกษา และองค์กรนักศึกษา 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ใต้อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา

8) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา และรายงานการเงิน เสนอให้สภานักศึกษา พิจารณา อย่างน้อยภาคการศึกษาละหนึ่งครั้ง 9) พิจารณาให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านกิจการนักศึกษาต่อสภานักศึกษาหรือมหาวิทยาลัย 10) ลงมติไม่ไว้วางใจคณะกรรมการชมรมหรือ พรรคนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ 11) ลงมติยุบชมรมหรือพรรคนักศึกษา เมื่อทำผิดต่อ ระเบียบข้อบังคับนี้ (กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2561)

ในการดำเนินงานของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามบทบาท อำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สนับสนุนก็คือการบริหาร ในคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญเพราะว่าผู้นำหรือ ผู้บริหาร เป็นบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบต่อ สำคัญต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงการนำหรือการจูงใจหรือ การพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในลักษณะการทำงานของฝ่ายกิจการนักศึกษา นั้น ผู้นำถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ รวมถึง การมี “ภาวะผู้นำ” เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ผลการบริหารงาน จะสะท้อนจากภาวะผู้นำ และเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ (Peter F. Drucker, 1954 อ้างถึงใน ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2557): ภาวะผู้นำร่วมสมัย) และบทบาทภาวะผู้นำยัง ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศในการเรียนรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งในระดับโลก และ ระดับชาติตั้งแต่ศาสนิกบวช หรือผู้นำทางจิตวิญญาณในศาสนาต่าง ๆ เช่น พระพุทธเจ้า พระเยซู นปุมฮัมหมัด ครูนาค (Guru Nanak Jayanti) ท่านพุทธทาสภิกขุ หรือผู้นำประเทศ ผู้นำชาติต่างๆ หรือผู้นำกลุ่มผู้นำชุมชน เช่น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนเรศวร มหาราช สมเด็จพระศรีสุริโยทัย พระยาพิชัยดาบหัก Abraham Lincoln, Martin Luther King, Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Aung San Suu Kyi เป็นต้น (Chiok Foong Loke, 2001) นอกจากนี้ภาวะผู้นำยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดทิศทาง หรือตัวชี้ทิศทางไปในทางบวก (ทางที่ ดี) หรือทางลบ (ทางที่ไม่ดี) หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็น “เข็มทิศสำหรับผู้นำ” ก็คือ “จริยธรรม” นั่นเอง (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556)

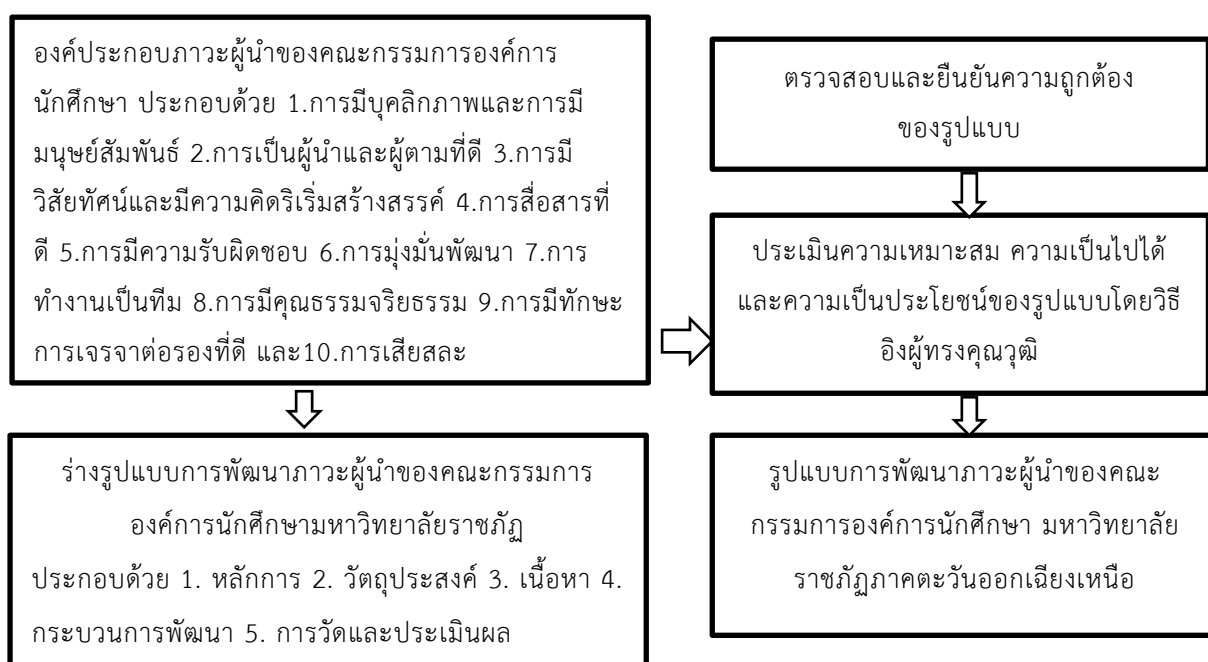
จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่คณะกรรมการองค์การบริหาร นักศึกษา จะดำเนินงานตามบทบาท อำนาจและหน้าที่ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ สังกัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะได้รูปแบบ การพัฒนาที่ สามารถพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำขององค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานกองพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา แบ่งเป็น ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายแนะแนวและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ฝ่ายบริการนักศึกษา และฝ่ายกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 11 แห่งๆ ละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 220 คน

กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ คณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่งๆ ละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 110 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เพื่อสำรวจภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินรูปแบบ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำที่ควรมีของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเบื้องต้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินความต้องการจำเป็นฉบับพัฒนาแล้ว เพื่อเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา

ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนสำคัญโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำที่ควรมีเพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำ 10 องค์ประกอบ และสำรวจระดับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ซึ่งขั้นตอนนี้จะยกร่างรูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา พร้อมเอกสารประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยเรียงลำดับจากความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ได้เอกสารประกอบการพัฒนาเบื้องต้น 11 เล่ม และขอรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ คือ

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตัวแทนจากรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน และรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน และระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 10 องค์ประกอบ 78 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

2.1 หลักการ ได้แก่ แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เป็นรูปแบบที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการกระทำ เป็นการเรียนรู้ในการสร้างความคิด รวบรวม การพัฒนาความเข้าใจและความสามารถต่าง ๆ ด้วยตนเอง และการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง 3) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การพัฒนาตนเอง การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ติดตาม และ 4) เป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย การใช้ประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม การเรียนรู้ด้วยการกระทำจนทำให้เกิดความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องซึ่งเกิดจากความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม และการปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้ารับการอบรม ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่อย่างกว้างขวาง และการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบชุมชนวิชาชีพ (PLC)

2.2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลของการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา 2) เพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา และ 3) เพื่อพัฒนาทักษะในการใช้ภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ในการปฏิบัติภารกิจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.3 เนื้อหา ได้แก่ องค์ความรู้ในเอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 ชุด ประกอบด้วย 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษยสัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ

2.4 กระบวนการพัฒนา ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเอง 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) การศึกษาดูงาน และ 4) การนิเทศ ติดตาม

2.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการใช้เอกสารประกอบการพัฒนา วิดีทัศน์ วีซีดี วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเขียน เครื่องฉายภาพ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

2.6 การวัดและประเมินผล ได้แก่ วิธีการวัดเพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกระบวนการพัฒนา และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตรวจสอบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

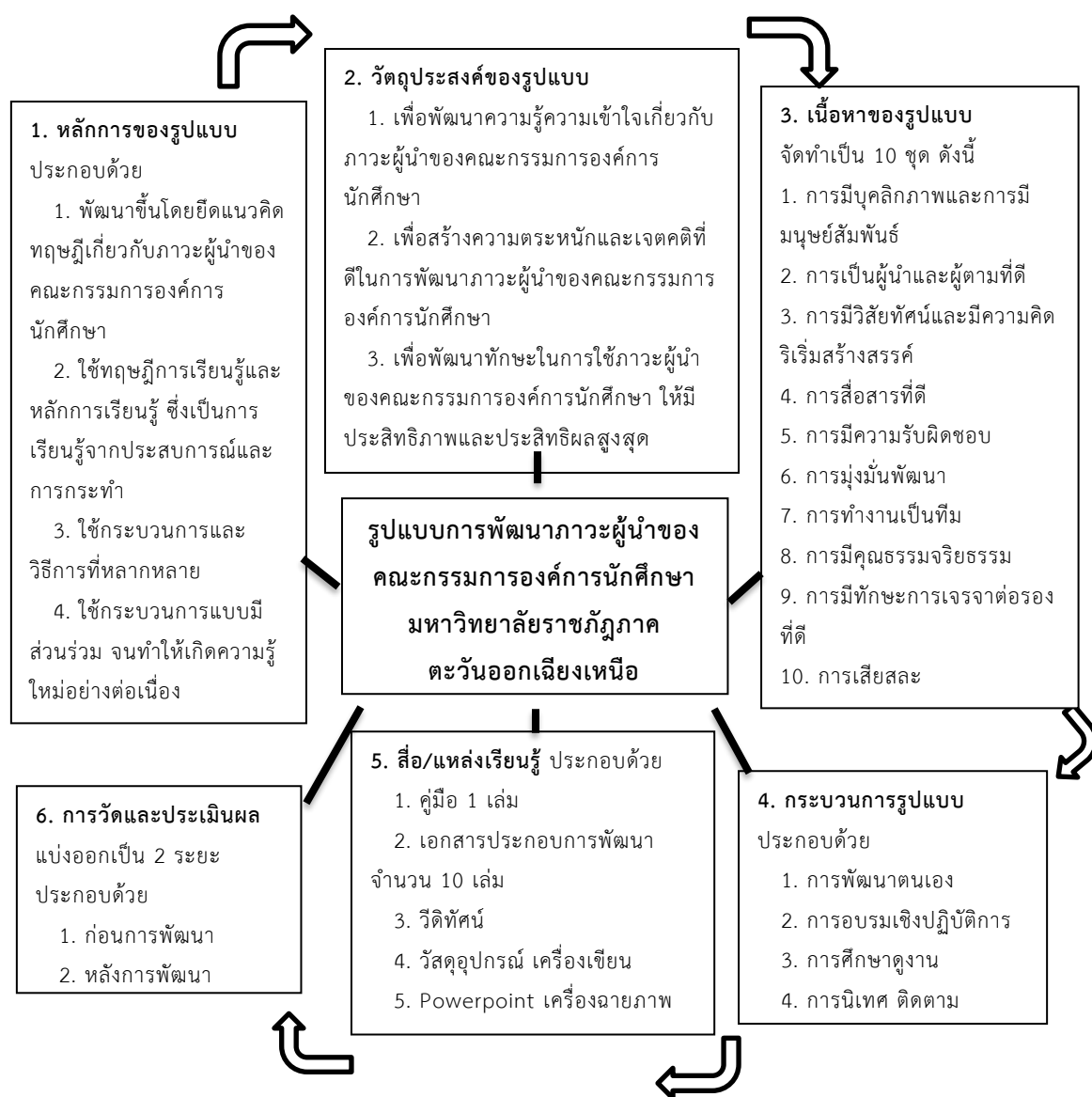
3.1 ผลการประเมินความถูกต้องของเอกสารการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน เห็นด้วยกับความถูกต้องของรูปแบบ คือ หลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และกิจกรรมประกอบการพัฒนาของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา
ภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	S.D.	แปลค่า	
1. หลักการของรูปแบบ	4.60	0.52	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.70	0.48	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	4.40	0.54	มาก
3. เนื้อหา	4.60	0.52	มากที่สุด	4.40	0.70	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด
4. กระบวนการดำเนินการ	4.50	0.53	มาก	4.40	0.70	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด
5. การติดตามและประเมินผล	4.60	0.52	มากที่สุด	4.50	0.71	มาก	4.50	0.71	มาก
6. คู่มือการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของคณะ กรรมการองค์การนักศึกษา	4.60	0.52	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.60	0.51	มากที่สุด	4.57	0.59	มากที่สุด	4.58	0.54	มากที่สุด

จากตารางแสดงผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหา กระบวนการดำเนินการตามรูปแบบ และการติดตามและประเมินผล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผลเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ ดังนี้คือ 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษยสัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ ทั้งนี้เนื่องจากว่าภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ รวมถึงศิลปะในการบริหาร

องค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ส่วนรวม เป็นที่ยอมรับแก่นักศึกษา และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับนิยามภาวะผู้นำของดาฟท์ (Daft, 2014) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม ผู้ซึ่งตั้งใจที่จะเห็นความเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกันของทุกฝ่าย ซึ่งธีรธาร ศรีมหา (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2564) ที่ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่า ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีการเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาทุกคณะ มีความใส่ใจในการรับฟังปัญหาของนักศึกษาทุกคณะ มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษาทุกคณะ การมีทักษะในการสื่อสารและตัดสินใจที่ดี สามารถพูดโน้มน้าวใจให้นักศึกษาทุกคณะเกิดความเชื่อถือได้ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานแบบเดิม พร้อมทั้งมีการพัฒนาตนเองในการทำงานตลอดเวลา โดยการเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งมีใจรักในการให้บริการนักศึกษาทุกคณะ เช่นเดียวกับในการศึกษาของคณิศร จักระโทก (สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2564) ที่สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่าประกอบด้วย บุคลากรต้องปฏิบัติตามนโยบาย ต้องรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง การมีใจรักในการให้บริการบุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การในทุกส่วนงาน มีการทำงานเป็นทีม บุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความเข้าใจในตัวของผู้มารับบริการ มีการสร้างความน่าเชื่อถือ สามารถพูดโน้มน้าวผู้อื่นได้ สามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้ มีการพัฒนาตนเองด้วยการอบรมตามหลักสูตรในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง มีการมองการณ์ไกลสามารถวางแผนใน การทำงานที่ดี มีการนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชน และในการศึกษาของจักรวาล สิทธิพรธมา (สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2564) ที่ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่า ประกอบด้วย การให้บริการประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบดูแล การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไรในการให้บริการประชาชน การมีทักษะในการฟังและการสื่อสารที่ดี มีการพูดจูงใจ สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้มารับบริการได้ และมีการให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในกิจกรรมของทุกส่วนงานอย่างแม้ไม่ใช่มุมหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งมีการเพิ่มพูนความรู้ สามารถโดยการเข้ารับการอบรมตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีวิสัยทัศน์และมีการวางแผนในการทำงาน นอกจากนี้ในการศึกษาของกฤษณก ดวงชาตม (สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2564) ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาว่าประกอบด้วย การตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง บุคลากรต้องมีความพร้อม รักในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะในการฟังและการพูดโน้มน้าวใจ มีการพัฒนาในด้านของการทำงานด้วยการเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรและมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในการรับฟังความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ มีการอุทิศตนในการให้บริการ มีการทำงานเป็นทีม ในการทำงานทุกคน

มีความสำคัญเท่ากัน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ บุคลากรมีการมองการณ์ไกล และวางแผนเพื่อการทำงาน

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาควรคำนึงถึงประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ ซึ่งเป็นความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการในการจัดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำตามรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับคณะกรรมการองค์การนักศึกษา 3) เนื้อหา เป็นสาระความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนหรือลำดับของการจัดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ การกำหนดบทบาทของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ คู่มือเอกสารประกอบการพัฒนา วิดีทัศน์ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องเขียน เครื่องฉายภาพ เป็นต้น 6) การวัดและการประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผล การพัฒนาภาวะผู้นำที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและบ่งบอกถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติยา พร้อมสิน (2559) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มืองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนาของรูปแบบ และ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนในการศึกษาของรัชฎากร อัครจันทร์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาภาค 11 มืองค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ Dessler, Starke, & Cyr (2001) มืองค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ความมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลการประเมินความถูกต้องของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน เห็นด้วยกับความถูกต้องของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และกิจกรรมประกอบการพัฒนาของเอกสารพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 100 และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่านได้พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหา กระบวนการ ดำเนินการตามรูปแบบ และการติดตามและประเมินผล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรูปแบบมีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในการประเมินรูปแบบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่า การวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจผสมผสาน ปัจจัยในการพิจารณาด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจยารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการตรวจสอบ และในส่วนของ การประเมินรูปแบบส่วนใหญ่จะประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ (Eisner, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ กนิชนันต์ กล้าหาญ (2564) ที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 4 ส่วน มีขั้นตอนและกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความจริงแท้ของภาวะผู้นำใน นักศึกษา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการดำเนินงาน ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยกระบวนการกลุ่มและ วงจรการเรียนรู้แบบผ่านประสบการณ์ 3) ผลผลิต ส่วนที่ 4 การวัดประเมินผลกระบวนการ ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมของทุกด้าน รูปแบบมีมาตรฐาน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การสร้างรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและสามารถ ตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (Keeves, 2002)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) การมีบุคลิกภาพและการมีมนุษยสัมพันธ์ 2) การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) การมีวิสัยทัศน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) การสื่อสารที่ดี 5) การมีความรับผิดชอบ 6) การมุ่งมั่นพัฒนา 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมีคุณธรรมจริยธรรม 9) การมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี และ 10) การเสียสละ ซึ่งคณะกรรมการองค์การนักศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมโดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรูปแบบเป็นกระบวนการและขั้นตอนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการออกแบบวิจัยใหม่ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยปฏิบัติการ เป็นต้น เกี่ยวกับภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา ไปใช้ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน เพื่อจะได้องค์ความรู้ที่เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษา โดยภาพรวม ผลที่ได้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำคณะกรรมการองค์การนักศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนิพนันต์ กล้าหาญ. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- กฤษณก ดวงชาทม (การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 ธันวาคม 2564).
- กองกลาง สำนักงานอธิการบดี. (2561). คู่มือการดำเนินงานงานพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2565, จาก https://sdd.cmru.ac.th/web65/act_manual.php
- คณิศร จักระโทก (การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 พฤศจิกายน 2564).

- จักราวุธ สิทธิพรหมมา (การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 พฤศจิกายน 2564).
- ชัยเสณัฐ พรหมศรี. (2557). *ภาวะผู้นำร่วมสมัย (Contemporary Leadership)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน ลาตพรวัว.
- ธีราธาร ศรีมหา (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2564).
- แผนพัฒนานักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2562). *คู่มือมาตรฐานกิจกรรมนักศึกษา พ.ศ 2562-2566*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2565). *คู่มือมาตรฐานกิจกรรมนักศึกษา พ.ศ 2562-2566*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รมย์รัมภา ณัฐธัญติรุจ. (2561). *แนวทางการบริหารกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตติยา พร้อมสิน. (2559). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- รัชฎากร อัครจันทร์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). กองพัฒนานักศึกษา. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2565, จาก <https://www.krisdika.go.th/>
- Chiok Foong Loke, J. (2001). Leadership behaviours: effects on job satisfaction, productivity and organizational commitment. *Journal of nursing management*, 9(4), 191-204.
- Daft, L. (2014). *The Leadership Experience*. (2nd ed). Fort Worth, Texas: Harcourt College.
- Dessler, G., Starke, F. A., and Cyr, D. J. (2001). *Management: Leading people and organizations in the 21st century*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Eisner, E. W. (2003). RESHAPING ASSESSMENT IN EDUCATION. *Curriculum Studies: Boundaries: subjects, assessment, and evaluation*, 4(3), 242.
- Keeves, J. P. (2002). Learning in schools: A modelling approach. *international education journal*, 3(2), 115-138.